

FOKUSARTIKEL

R

» Juwele aan die kus

'n Delikate balans tussen skoonheid en oorlewing

Terwyl die impak van toerisme kleiner is op die omgewing in vergelyking met mynbou en kommersiële visserye, kan onverantwoordelike gedrag soos rommelstrooi of veldry steeds ernstige skade veroorsaak.

» Damian Schreiber

Namibië se ongerepte kuslyn is 'n trekpleister vir toeriste, met toerisme wat jaarliks 14,8% tot die land se bruto binnelandse produk (BBP) bydra.

Maar die natuurlike skoonheid wat besoekers lok, is onder toenemende druk. Namate Kaapse pelsrobbe toenemend verstregtel in vislyne gevind word, veldry delikate ligeeenvelde beskadig en die bedreigde Damara-sterretjie se broeiplekke verdwyn, is dit die moeite werd om te vra: Kan toerisme en natuur saam floreer?

As jy Langstrand al in Desember besoek het, sal jy weet hoe besig Namibië se sentrale kus kan raak. Gesinne stroom na die strand en vierwiel-aangedrewe voertuie (4x4's) en -motorfietse waag dit dikwels buite aangewese gebiede. Ten spyte van 'n beskermende draadheining, loop voertuigspore kruis en dwars, veral naby Caution Reef, net suid van Vierkantklip.

Dié gewilde toeriste-aantreklikheid tussen Swakopmund en Walvisbaai is ook een van die belangrikste broeigebiede vir die Damara-sterretjie. Caution Reef het die hoogste digtheid vir dié voëltjies se neste, met studies sedert 1995 wat op sowat 120 pare binne 'n radius van twee vierkante kilometer dui. Met die piek toeristeseisoen wat met die sterretjies se broeitydperk ooreenstem, is die kommer oor die verlies van hul

neste selfs groter.

Die strand van 30 kilometer huisves in totaal ongeveer 13 000 sterretjies oor 31 spesies wat toenemend bedreig word.

Die grootste gevaar is die vernietiging van neste en kuikentjies deur 4x4's. Sedert voertuie op strande in Suid-Afrika verbied is, bring al hoe meer besoekers uit die buurland hul viertrekvoertuie en -motorfietse saam wanneer hul aan die Namibiese kus kom vakansie hou, wat toenemende druk op sensitiewe gebiede plaas. Ontwikkeling speel ook 'n rol.

'n Kolonie van 32 Damara-sterretjies het ná die konstruksie van die Dolfynstrand-oord, een van twee projekte vir luukse en vakansiebehuising op die brose strook, verdwyn.

Wat ook tot die gevaar van uitwissing bydra, is die feit dat baie van die beskermende heinings stukkend of onder sand begrawe is, wat maklike toegang tot beskermende gebiede moontlik maak.

Op 'n positiewe noot is nuwe inligtingsborde asook borde wat viertrekvoertuie en -motorfietse verbied, al langs die kus opgerig.

Soortgelyke druk staar ook die Namibwoestyn se unieke ligeeenvelde in die gesig, wat uiters sensitief vir besoedeling en skade is. Danksy pogings tot omgewingsbewaring by die nabygeleë outsoeringsaanleg, is die Wlotzkasbaken-ligeeenvelde noord van Swakopmund nou omhein en met opvoedkundige borde gemerk.

Hoewel toerisme toenemende druk op sommige dele van Namibië se kuslyn plaas, vind talle voëlspeesies steeds skuiling hier in stiller, beter beskermde gebiede.

Sandvishawe, een van die belangrikste vleilande vir watervoëls in suidelike Afrika, is die tuiste van tot 300 000 voëls in spits-

'n Swerm flaminke by die strandmeer by Walvisbaai. FOTO RIG & STUDIO

jare. Toegang is beperk tot toere vir 4x4's of vlugte oor die gebied, wat die versteuring deur die publiek verminder.

Soortgelyk huisves die Walvisbaaie vleiland jaarliks tussen 37 000 en 79 000 voëls en bly dit grootliks ongestoord deur die toeriste wat die gebied besoek.

Gewilde toeriste-aantreklikhede soos die robkolonie by Kaapkruiersbaai en ander beperkte ontgraving. Hoewel besoekers wel die robbe van naderby kan waarneem, is dit gewoonlik egter kort besoeke.

Buiten vir die sentrale kus is Namibië se kuslyn relatief ongerep, met net verspreide kamp- en visvangplekke.

Vir talle Namibiërs en besoekers uit Suid-Afrika is strand- en boothengel 'n gewilde vakansietradisie, maar dié tydverdryf het ook sy eie uitdagings vir die omgewing en sy inwoners. Die grootste hiervan is bondels vislyn wat deur vissermanne op die strand gelos word sonder om te beseft watter geweldige skade dit kan aanrig.

Vanaf 2021 tot 2025 het Ocean Conservation Namibia 3 326 Kaapse pelsrobbe gered wat in rommel in die see verstregtel was. Vislyne van strandhengelaars was die hooforsaak en was verantwoordelik vir 21,6% van die voorvalle, 'n kortkopt voor kommersiële vislyne en plastiekverpakking. Meer as 77% van die voorvalle waar see- en strandlewe hierin verstregtel geraak het, het dit ernstige beserings veroorsaak wat tot infeksies of vrektes kan lei.

Hoewel ontspanningsaktiwiteite tot die probleem bydra, word 68% hiervan egter tot breë nywerheidsaktiwiteite beperk, wat die impak van toerisme minder beduidend maak.

Natuurtoerisme in Namibië is meer as net die ervaring, dit is ook 'n kragtige

hulpmiddel vir onderrig en bewusmaking. Enigiemand wat al ooit 'n dolfin of 'n olifant aan 'n kind uitgewys het, weet die vonk wat dit by die jonger generasie kan aansteek.

Vir baie besoekers, veral uit stedelike gebiede in Europa of Amerika, bied Namibië die geleentheid vir naby-ervarings met wilde diere of ongerepte landskappe. Dié spesiale oomblikke laat blywende indrukke en bevorder 'n diep verbintenis met die natuur.

Plaaslike toerisme speel 'n sleutelrol in die deel van kennis oor biodiversiteit en die bedreigings wat ekosistels in die gesig staar. Hul lewensbestaan is afhanglik van gesonde omgewings, wat as motivering dien om bewaring en volhoubare praktyke te bevorder. Namibië se lae bevolking laat ook wild toe om te floreer, met toerisme wat 'n groot ekonomiese dryfveer is.

Maar, dieselfde natuur en wildlewe wat besoekers van oraloord die wêreld lok, word egter bedreig.

Terwyl die impak van toerisme kleiner is op die omgewing in vergelyking met mynbou en kommersiële visserye, kan onverantwoordelike gedrag soos rommelstrooi of veldry steeds ernstige skade veroorsaak.

Die goeie nuus is dat toerisme dit kan beskerm wat dit ook vier. Toeriste kan help om by die reëls te hou, behoorlik van rommel ontslae te raak en meer oor plaaslike ekosistels te leer.

Aan regeringskant moet beleidsrigtings afgedwing word en voldoende finansiering verskaf word om Namibië se natuurlike wonders vir die volgende generasies te beskerm en te bewaar.

Bron: www.ocnamibia.org; info@ocnamibia.org; Facebook: Ocean Conservation Namibia

'n Damara-sterretjie beskerm haar eiertjies in 'n gruisvlakte. FOTO JOHN PATERSON

Toeriste by 'n kolonie robbe by Pelikaanpunt. FOTO RIG & STUDIO

'n Jakkals voor die vuurtoring by Pelikaanpunt. FOTO RIG & STUDIO